

Mitkä ihmeen ristikkosäännöt?

Suuri osa ratkojista lienee kuullut puhutavan ns. ristikkosäännöistä. Kaikki eivät kuitenkaan välttämättä tiedä, mitä ne tarkkaan ottaen ovat. Listataanpa tässä muutamia tärkeimpiä. On hyvä pitää mielessä, että nämä säännöt eivät ole mikään luonnonlaki eikä niitä ole vahvistanut mikään virallinen instanssi, vaan ne ovat ainoastaan yleisesti hyväksytyjä ja sovittuja periaatteita ja että ne koskevat vain tavallisia kuvaristikkoita. Muilla tehtävätyypeillä on omat kirjoittamattomat sääntönsä.

Yksi tärkeimmistä säännöistä koskee sanojen pituutta. Suomessa ristikon vastausanojen tulee olla vähintään nelikirjaimisia. Lisäksi niiden pitää olla perusmuodossa. Monisanaisiin vastauslauseisiin kelpaavat myös lyhyemmät sanat, ja sanat voivat olla taiputtuja. ON. EI OLE. EPÄJÄRJESTELMÄLLISTYTTÄMÄTTÖMYDELLÄNSÄKÄÄN.

Ratkaisusanoissa ei hyväksytä peräkkäisiä piilokirjaimia. Siis sellaisia kirjaimia, jotka ovat osana vain yhtä sanaa eivätkä risteä toiseen suuntaan kulkevan sanan kanssa. Sanan alussa ja lopussa oleviin piilokirjaimiin suhtaudutaan väheksyvästi. Sellaisia rumiluksia tulisi välttää.

Ratkaisusana saa esiintyä yhdessä ristikossa vain kerran. Luonnollisesti sen pitää olla oikeinkirjoitussääntöjen mukainen. Heitto-merkit, kauttaviivat ja yhdysviivat jätetään

kuitenkin pois. Yhteen ruutuun tulee vain yksi kirjain. Yleinen poikkeus tästä säännöstä on tavuristikko. Sellaisen ruutuihin tulee kokonainen tavu sen pituudesta riippumatta. U-TO-PI-A. Y-LI-OP-PI-LAAT.

On sääntöjä, jotka ovat suurimmalle osalle ihmisistä niin itsestäänselviä, ettei niitä oikein edes pidetä sääntöinä. Monet näistä koskevat ristikon esillepanoa ja ulkoasua. On totuttu siihen, että ristikon reunat ovat suorat ja että ruudut ovat samankokoisia ja samanmuotoisia. Silloin kun useampi sanallinen ja/tai kuvallinen vihje on sijoitettu samaan tilaan, vihjeen sijainnista tulisi voida helposti päätellä, mihin kunkin vihjeen ratkaisusana kuuluu.

Vihjekuvien pitäisi olla niin selkeitä, että niistä näkee, mitä kuva esittää, vaikkei ratkaisusanaa heti löytäisikään. Tämä on kai se sääntö, jota useimmiten rikotaan. Luvatoman usein näkee pieniä töhryisiä kasvokuvia, joista ei erota, onko kyseessä kuningatar Elisabet vai naapurin mopsi.

Säännöistä voidaan tietoenkin joskus poiketa. Sanaseppöjen kesäpäiviä varten on usein laadittu huippuvaikeita tehtäviä, joita on ratkottu kimpassa. Yhdellä kerralla muutama tyhjä ruutu olikin vihjeruutu, josta lähti erilaisia "valkoisia" ratkaisusanoja. LUMI, MAITO. Toisella kerralla saatiin musiikkia silmille. Pääkuvassa oli nuotteja, joten melko moniin ruutuihin tulikin kirjoittaa jokin nuotti. DO, RE, MI, FA, SOL, LA, SI. Ratkojien piti keksiä itse nämä jipot. Alkuun pääseminen oli hankalaa, mutta sitten kun periaate tuli selväksi, ratkominen oli oikein hauskaa.

Antti Parkkinen

antti.parkkinen@ristikkoakatemia.fi

Lähetätkää ristikkoiheisiä kysymyksiä ja mielipiteitä osoitteeseen kysymys@ristikkoakatemia.fi